

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۚ أَفَأَنْ مَاتَ
 أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ ۚ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ
 فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾
 وَمَا كَانَ لِلنَّفْسِ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ كِتَابًا مُؤَجَّلًا ۗ وَ
 مَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا ۗ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ
 نُؤْتِهِ مِنْهَا ۗ وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَأَيِّنْ
 مِنْ نَبِيِّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ
 الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
 ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أِقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى
 الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ
 ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ
 أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ
 خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾

۱. چرا باید برنامه‌ای برای اصلاح تمدن جدید ارائه دهیم؟

۲. کدام هدف بزرگ است که در مقایسه با تمام امکانات موجود بلند پروازی به نظر می‌رسد؟ رسیدن به آن نیازمند چیست؟ پاسخ: احیای تمدن اسلامی - برنامه ریزی

درس سیزدهم

مسئولیت بزرگ ما

در دو درس قبل با سرگذشت تمدن اسلامی و آنچه در تمدن جدید روی داده است، آشنا شدیم. (اکنون در متن تمدن جدید زندگی می‌کنیم و در هوای آن نفس می‌کشیم، تمدنی که دارای نقاط قوت و ضعف است. هم حق ما و هم مسئولیت ماست که سهم خود را در مقابله با زشتی‌ها، اصلاح کاستی‌ها و تکمیل خوبی‌ها و محاسن این تمدن ایفا کنیم و برنامه‌ای برای اصلاح تمدن جدید و تجدید حیات تمدن اسلامی ارائه کنیم.)

اکنون با دو سؤال اساسی روبه‌رو هستیم:

۲. هر کدام از ما مسلمانان برای اصلاح تمدن جدید و تجدید حیات تمدن اسلامی چه مسئولیت‌هایی

برعهده داریم؟ پاسخ: شناخت تمدن جدید و احیای تمدن اسلامی با در نظر گرفتن تاثیرات این دو تمدن بر یکدیگر

۴. ما بایستی جامعه خود را چگونه بسازیم که بتوانیم به معیارهای یک جامعه متعالی اسلامی هرچه بیشتر نزدیک شویم و زمینه ظهور حضرت مهدی علیه السلام و تشکیل جامعه جهانی توحیدی را

فراهم سازیم؟ پاسخ: باید بنیان‌های جامعه اسلامی را تحکیم ببخشیم و برنامه‌هایی مثل شناسایی ضعف‌ها و

کمبودها و تلاش در جهت اصلاح آن - همراه کردن سایر افراد با خود - تلاش برای پیشگام شدن

در علم و فناوری - تقویت عزت نفس عمومی و استحکام بخشیدن به نظام اسلامی انجام دهیم.

۵. چرا در نگاه اول تحقق آرمانی اسلام نگاهی بلند پروازانه به نظر می‌رسد؟

۶. دو تجربه موفق مسلمانان ایران چه بود؟ و چه پیامدهایی داشت؟

۷. انقلاب اسلامی و پیروزی در دفاع مقدس چه تاثیری در دنیای امروز گذاشته است؟

تدبّر در قرآن (۱)

کتاب حضرت داود (ع)

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید:

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ

به راستی در زبور

پس از ذکر (تورات)

مِن بَعْدِ الذِّكْرِ

أَنَّ الْأَرْضَ يَرُثُهَا

که زمین را به ارث می‌برند

عِبَادِي الصَّالِحِينَ^۱

بندگان شایسته

با تدبّر در این آیه، جملات زیر را تکمیل کنید.

◀ به ارث بردن زمین توسط بندگان صالح

◀ عبادی بیانگر توحید در مالکیت

◀ اعتقاد به ظهور منجی و الهی بودن پایان تاریخ

فرستی برای همکاری پیروان ادیان

۱- خداوند یک وعده حتمی داده است و آن وعده این است که در آینده حکومت به بندگان صالح می‌رسد.

۲- این وعده در کتاب‌های آسمانی از جمله تورات و زبور آمده است.

۳- مقصود از به ارث بردن زمین حکمرانی بر آن است.

برنامه‌ریزی

شاید در نگاهی ابتدایی، دستیابی به این هدف بزرگ، یعنی احیای تمدن اسلامی در مقایسه با توان و امکانات موجود، یک بلندپروازی به نظر برسد و رسیدن به آن، دور از دسترس تلقی شود.^۵ زیرا این یک دریافت سطحی از توانمندی ذاتی انسان و قدرت جوانان و ناشی از عدم آشنایی با آموزه‌های بیدارکننده اسلام می‌باشد) خصوصاً آنکه ما به عنوان ایرانی مسلمان، دو تجربه را پشت سر گذاشته‌ایم؛ دو تجربه‌ای که بار اصلی آن بر شانه‌های محکم نوجوانان و جوانانی بود که پدران و مادران امروز ما هستند^۶ (یکی برچیدن نظام استبدادی وابسته به بیگانه^۲ و برپاساختن نظامی متکی بر آرای مردم و قوانین اسلام و دیگری پیروزی در دفاع مقدس^۶) (این دو تجربه، هم اعتقاد مردم دیگر کشورها را به تأثیر ایمان به غیب در پیروزی و اثرات سازنده حکومت مبتنی بر دین اسلام افزایش داد و هم آنان را نسبت به

۱- سورة انبیاء، آیه ۱۰۵.

۲- در وابستگی حکومت پهلوی به بیگانگان و ضعف و ناتوانی این حکومت در برابر ملت همین بس که پهلوی اول را امپراتوری انگلیس با یک کودتا علیه قاجار و بدون اینکه مردم به او رأی داده باشند، به سلطنت رساند. و وقتی که در جنگ جهانی دوم، پهلوی اول اندکی به آلمان نازی نزدیک شد، همین انگلستان به همراه متفقین او را به جزیره‌ای دور افتاده به نام مورس تبعید کردند، بدون اینکه او اعتراضی بکند یا مردم به پشتیبانی از وی تظاهراتی بکنند و سپس پسرش، پهلوی دوم را به جای او منصوب کردند، بدون اینکه از مردم نظر بگیرند. در سال ۱۳۳۲ نیز همین پهلوی دوم که با یک نهضت مردمی روبه‌رو شد، به پیشنهاد آمریکا و انگلستان به بغداد و رم رفت و پس از انجام کودتا توسط آمریکا و انگلستان علیه دکتر مصدق، دوباره او را به ایران بازگرداندند و بر تخت نشاندند. در سال ۱۳۵۷ نیز که انقلاب مردم به اوج رسید، باز هم به دستور آمریکا به مصر رفت تا شاید پس از انجام کودتا به ایران بازگردد که چنین چیزی هیچ‌گاه محقق نشد.

۸. ایجاد تمدن اسلامی نیازمند چه چیزی است؟

۹. برای تحقق جامعه و تمدن آرمانی اسلام برنامه هایی را باید در چهار حوزه مورد توجه قرار داد آن ها را بنویسید؟

۱. تقویت توانایی های فردی ۲. تحکیم بنیان خانواده ۳. تحکیم پایه های جامعه خود ۴. حضور موثر و فعال در جامعه جهانی.

قدرت های استکباری حاکم بر جهان آگاه تر کرد و برای رسیدن به معنویت و عدالت مشتاق تر و تشنه تر ساخت^۷ و این ارزش ها را به خواست عمومی بسیاری از ملت ها تبدیل کرد. البته می دانیم که^۸ ایجاد تمدن اسلامی، نیازمند برنامه ای است که ما را به سطح لازم از توانمندی برساند و قدرت لازم را برای ایفای نقش در جهان کنونی به ما ببخشد^۸

اکنون در مرحله ای حساس از تاریخ سرزمین خود و جهان قرار داریم. پدران و مادران ما مسئولیت خود را انجام داده و این امانت بزرگ را به ما سپرده اند. اکنون، باید بیندیشیم که در عصر جهانی شدن، این مسئولیت منحصر به فرد خود را چگونه بر دوش خواهیم کشید و برای تحقق هدف بزرگی که پیش روی ماست، تا کجا پیش خواهیم رفت. با توجه به اهمیت این هدف بزرگ و برای دستیابی به آن باید اقداماتی در چهار حوزه زیر انجام گیرد.

حوزه اول: تقویت توانایی های فردی

برای تقویت توانایی های فردی، اقدامات زیر لازم است:

۱۰ (۱) - تلاش برای کسب آگاهی و بصیرت^{۱۱}، اجرای هر طرحی، بدون آگاهی از موفقیت ها و شکست های قبلی میسر نیست. گذشته، دربردارنده تجربه های فراوان است که بصیرت ما را افزایش می دهد و ما را به تصمیم گیری های درست تر نزدیک می سازد^{۱۱}

شناخت دنیای جدید نیز جهت درک درست واقعیت ها و انتخاب روش های مؤثر، ضروری است. پس هریک از ما باید برنامه مطالعاتی دقیق برای آشنایی با تمدن بزرگ اسلامی و شناخت شرایط جهان امروز که در آن زندگی می کنیم، تنظیم کنیم.

۱۰ (۲) - تقویت ایمان و اراده^{۱۲}، مشارکت در این اقدام بزرگ نیازمند اعتقاد راسخ به دین، عزت نفس، توکل و اعتماد به خداوند، شجاعت، پایداری و اراده قوی است^{۱۲}

۱. عاقبت نیکو داشتن معلول کمک خواستن از خداوند و صبر در راه اوست.

۲. بیانگر تقویت ایمان و اراده از حوزه تقویت توانایی های فردی برای تحقق تمدن آرمانی اسلام

تدبر در قرآن (۲)

حضرت موسی علیه السلام برای اینکه بتواند قوم خود را آماده مبارزه با فرعون کند به آنان می گوید:

از خدا یاری بجوید

إِسْتَعِينُوا بِاللَّهِ

و صبر پیشه سازید

وَأَصْبِرُوا

که زمین متعلق به خداست

إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ

۱۰. برای تقویت توانایی های فردی چه اقداماتی باید انجام شود آن ها را نام ببرید؟

۱۱. در حوزه تقویت توانایی های فردی، « تلاش برای کسب آگاهی و بصیرت » را بنویسید. شهریور ۹۸ انسانی

۱۲. در حوزه تقویت توانایی های فردی، « تقویت ایمان و اراده » را بنویسید.

۱۳. جایگاه خانواده در جامعه چگونه است؟

۱۴. در حوزه ی تحکیم بنیان خانواده مسئولیت‌های مسلمانان چیست؟ و چه نتایجی را به دنبال دارد؟

۱۵. وقتی حضرت ابراهیم و اسماعیل (ع) خانه کعبه را بنا نمودند و بنای جامعه ی توحیدی را گذاشتند چه دعایی کردند؟

يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِن عِبَادِهِ
وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ^۱
و آن را به هر کس از بندگانش بخواهد می دهد
و سر انجام (نیک) از آن تقوا پیشگان است.

با تدبّر در این آیه به سؤالات زیر پاسخ دهید :

۱- عاقبت نیک و پیروزی از آن چه کسانی است؟

از آن تقوا پیشگان (پرهیزکاران) است.

۲- این عاقبت نیکو در چه صورتی به آنان می رسد؟

یاری خواستن از خداوند - صبر کردن

پیامبر (ص) فرمودند: صبر، سه نوع است:
صبر در هنگام مصیبت،
صبر بر طاعت
و صبر بر ترک گناه.

حوزه دوم : تحکیم بنیان خانواده ← بای قالی ... دی ۹۸ تهرینی

۱۳ (خانواده کانون رشد فضیلت‌ها و محل تربیت نسل‌های خلاق، توانمند و با همت است).^{۱۳} (تحکیم

این بنیان سبب رشد فضائل اخلاقی^{۱۴} در جامعه، کاهش فساد و حضور انسان‌های با فضیلت و کارآمد

می گردد. اگر بنیان خانواده سست شود، فساد گسترش می یابد و نسل‌هایی که از قوت و قدرت روحی

کافی برخوردار نیستند، مسئولیت‌های اجتماعی را برعهده می گیرند).^{۱۴}

۱۵ (وقتی حضرت ابراهیم علیه السلام و حضرت اسماعیل علیه السلام پایه‌های خانه کعبه را بالا بردند و بنای یک جامعه

توحیدی را گذاشتند، نه تنها برای خود دعا کردند، بلکه از خداوند خواستند ذریّه و نوادگانی به آنان

عطا کند که ادامه دهنده راه توحید باشند).^{۱۵}

حوزه سوم : تحکیم پایه‌های جامعه خود

۱۶ (خیر - حرکت به سوی تمدن متعالی اسلام، با انجام دسته‌ای از اقدامات فردی یا گروهی پراکنده امکان پذیر

نیست، بلکه نیازمند جامعه‌ای مستحکم و توانمند است. بنابراین).^{۱۷} (باید بکوشیم جامعه خود را به

شاخص‌های تمدن متعالی اسلام نزدیک کنیم و در آن صورت است که می توانیم به جامعه‌ای اسوه

و نمونه برای دیگران تبدیل شویم).^{۱۷} از این رو باید با تحکیم پایه‌های جامعه، خود را مصداق این کلام

خداوند قرار دهیم که :

وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ
أُمَّةً وَسَطًا
و این چنین شما را قرار دادیم
امتی میانه و اسوه

← تلاش برای تبدیل شدن به امتی اسوه و نمونه با میانه روی

← بیانگر تحکیم پایه‌های جامعه خود برای تحقق تمدن آرمانی اسلام

۱- سوره اعراف، آیه ۱۲۸.

۲- سوره بقره، آیه ۱۲۸ (رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَ مِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَ آرِنَا مَنَاصِبَنَا وَ تُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ)

۱۸. در حوزه ی تحکیم پایه های جامعه خود برای تمدن اسلامی چه اقداماتی را باید انجام داد؟
۱۹. علاوه بر اینکه برای معرفی تمدن اسلامی و شاخصه های آن در جهان و علاقه مند ساختن مردم به افکار و اندیشه های اسلامی به چه چیزی نیاز است؟

لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ
وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا

تا بر مردم گواه باشد
و رسول خدا بر شما گواه باشد.

اسوه بودن رسول خدا (ص)

تدبیر در قرآن (۳)

با تفکر در آیه شریفه فوق، بگویید جامعه اسلامی باید در میان جوامع دیگر چه موقعیتی داشته باشد؟ جامعه ی اسلامی باید در همه ی ابعاد الگو و نمونه برای دیگر جوامع باشد که این جز با تلاش گروهی و اجتماعی مسلمانان ممکن نیست.

- علاوه بر این، برای معرفی تمدن متعالی اسلام در جهان و علاقه مند ساختن مردم به اندیشه های اسلامی^{۱۹} (به مرکزی نیاز است که محل تولید فکر و اندیشه و تبلیغ فرهنگ متعالی اسلام در جهان باشد).^{۱۹} بنابراین^{۲۰} اگر بنیان های جامعه خود را مستحکم کنیم و نقاط ضعف این جامعه را برطرف کنیم، می توانیم به کانون اصلی تبلیغ اسلام تبدیل شویم و بهترین مبلغ اسلام در جهان باشیم. برای رسیدن به این هدف اساسی اقدامات زیر پیشنهاد می شود^{۲۰}:
- ۱۸ (۱) - شناسایی ضعف ها و کمبودها و تلاش در جهت اصلاح آنها^{۲۱}** (جامعه ای که اکنون در آن زندگی می کنیم، در کنار برخورداری از نقاط قوت فراوان، ضعف ها و کاستی هایی همچون بی عدالتی، تجمل گرایی و... دارد که می تواند مانعی مهم در جهت تحقق تمدن اسلامی باشد. از این رو لازم است به عنوان یک جوان معتقد و عدالت طلب، به دقت کمبودها و آسیب های جامعه فعلی را شناسایی کنیم و با شجاعت در جهت اصلاح این آسیب ها گام برداریم^{۲۱}) رهبر انقلاب به این نکته مهم این گونه اشاره می کنند^{۲۲}: «(احتیاج است به یادآوری این آرمان ها با همان زبان جوان مؤمن انقلابی که از خصوصیاتش صراحت است، از خصوصیاتش شجاعت در گفتار است، اینکه شجاعانه حرف خودش را بزند... این احساس روحیه تهاجم را در جوان دانشجو و جوان انقلابی، من کاملاً قبول دارم. بایستی ارزش ها به صورت صریح و هوشیارانه دائماً مطالبه بشود»^{۲۲}).
- ۱۸ (۲) - همراه کردن سایر افراد جامعه با خود**: شایسته است بکشیم این رسالت بزرگ را برای دوستان، نزدیکان و افراد جامعه خود تبیین کنیم تا آنان نیز به این مسئولیت آگاه شوند و پشتیبان آن گردند.
- ۲۳ (تشکیل گروه های مطالعاتی خودجوش در میان خویشان و هم کلاسان و دوستان صمیمی زیر نظر یک راهنمای باتجربه، تولید محتواهای رسانه ای مؤثر درباره تمدن اسلامی و شاخص های آن، تقویت معرفت دینی**
- ۲۰. در چه صورت می توانیم به کانون اصلی تبلیغ اسلام تبدیل شویم و بهترین مبلغ اسلام در جهان باشیم؟**
- ۲۱. شناسایی ضعف ها و کمبودها و تلاش در جهت اصلاح آنها که از برنامه های تحکیم جامعه ی خود است را توضیح دهید؟**
- ۲۲. رهبر انقلاب در رابطه با یادآوری و آرمان ها و مطالبه ارزش ها توسط جوان انقلابی چه می گوید؟**
- ۲۳. اقداماتی که در راستای همراه کردن دیگران با خود می توان انجام داد را نام ببرید؟**

ترجمه آیه: و باید از میان شما گروهی باشند که مردم را به نیکی فرا بخوانند و آنان را به کار پسندیده وا دارند

و از کار زشت نهی کنند آنان همان رستگارانند. **واجب کفایی بودن همه ی مراتب امر به معروف**

خود و اطرافیان و حضور آگاهانه و حساب شده در فضای مجازی برای تبلیغ اندیشه درست دینی از جمله اقداماتی است که برای همراه کردن دیگران می تواند صورت بگیرد (همان طور که در قرآن کریم آمده است:

۲۴. آیه ی **وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ**

الْمُفْلِحُونَ بیانگر کدام حوزه و کدام اقدام برای تحقق جامعه و تمدن اسلامی است؟ پاسخ: تحکیم پایه های

جامعه - اقدام همراه کردن سایر افراد جامعه با خود است.

۱۸ (۳- تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری): ۲۵ پسرست علمی، پایه های

استقلال یک ملت را تقویت می کند و مانع تسلط بیگانگان می شود) ۲۵ هر یک از ما باید بکوشیم با همت بلند و پشتکار فراوان، استعداد خود را به کار بگیریم تا به مرتبه ای از قدرت علمی برسیم که توجه دیگر ملت ها را به سوی خود جلب کنیم.

۲۶ («کشوری که مردم آن از علم بی بهره باشند، هرگز به حقوق خود دست نخواهد

یافت. نمی شود علم را از دیگران گدایی کرد. علم، درون جوش و درون زاست. باید استعدادهای یک ملت به کار افتد تا یک ملت به معنای حقیقی کلمه، عالم بشود.» ۲۶

۲۷ (پیشرفت های اخیر دانشمندان جوان کشور ما در رشته های مختلف علمی، مانند پزشکی و سلول های

بنیادی، فناوری نانو و هسته ای، صنایع نفت، پتروشیمی و سدسازی قدم های اولیه ای است که باید با همت بلندتر ادامه یابد و همه عرصه های دانش را بیماید.) ۲۷

۱۸ (۴- استحکام بخشیدن به نظام اسلامی): ۲۹ استحکام و اقتدار نظام حکومتی یک کشور مهم ترین

عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است. یک کشور ضعیف، به طور طبیعی منزوی می شود و همراه و همدلی در دنیا نمی یابد) ۳۰ استحکام پایه های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر، توسعه عدالت در همه ابعاد، تقویت اتحاد ملی، انسجام اسلامی و مشارکت عمومی و عمل به وظیفه مقدس امر به معروف و نهی از منکر، از مهم ترین عوامل استحکام نظام اسلامی است) ۳۰

هم اندیشی (۱)

با همفکری دوستان خود، برخی از عواملی را که در حال حاضر موجب لطمه زدن به استحکام نظام اسلامی می شود، بیان کنید. به نظر شما برای رفع این عوامل چه اقداماتی باید انجام داد؟

۲۶. مقام معظم رهبری درباره تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری چه تذکری می دهد؟

۲۷. چند نمونه از پیشرفت های علمی کشور را نام ببرید؟

۲۸. مهم ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان، ..... نظام حکومتی یک کشور است.

پاسخ: استحکام و اقتدار نظام حکومتی شهریور ۹۸ تهری، فرورد ۹۸ تهری

۲۹. چگونه استحکام و اقتدار نظام حکومتی سبب حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان می شود؟

۳۰. مهم ترین عوامل برای استحکام بخشیدن به نظام اسلامی را بنویسید. فرورد ۹۸ انسانی

۳۱. در حوزه تحکیم پایه های جامعه خود، " تقویت عزت نفس عمومی " را شرح دهید. فرزاد ۹۹ انسانی

۳۲. چه چیزی موجب شد امت کوچک در شهر مدینه برای اصلاح جهان قیام کند؟

پاسخ: خود باوری که پیامبر در بین این امت به وجود آورد.

۵- تقویت عزت نفس عمومی^{۳۱} (ملتی که به توانایی خود ایمان دارد و عبارت «ما می توانیم» را، نه صرفاً در لفظ، بلکه در «عمل» بیان می کند، قله های افتخار را به سرعت فتح خواهد کرد. ایمان و باور به اینکه «ما می توانیم»، زنده کننده تمدن اسلامی و نیروی محرکه ای برای پیمودن راه و گذر از گردنه های سخت است. آن خودباوری ای که پیامبر گرامی اسلام در یاران اندک خود به وجود آورد، سبب شد در شهر کوچک مدینه امتی تربیت شود که برای اصلاح جهان قیام کند و از همان ابتدا برای آزادی ستم دیدگان جهان و گسترش توحید در تمام دنیا برنامه ریزی نماید)^{۳۱}

بیشتر بدانیم

یکی از تربیت یافتگان مکتب اسلام که پیامبر اکرم ﷺ و اولیای الهی علیهم السلام را اسوه و الگوی خود قرار داد و عزت نفسی کم نظیر در سخت ترین لحظه های زندگی از خود نشان داد، شهید محسن حججی بود. این جوان شجاع وقتی به اسارت دشمنانی درآمد که کارشان بریدن سرها و سوزاندن آدم ها بود، نه تنها ترسی به دل راه نداد، بلکه چنان با عظمت و صلابت با آنان روبه رو شد که آنان را به هراس انداخت و دون صفتی و حقارت را در چهره شان آشکار کرد.

حوزه چهارم : حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی

۳۴ (پیام اسلام، پیامی مطابق با فطرت انسان هاست. هر انسان روشن ضمیری که جویای حقیقت باشد، وقتی دعوت قرآن را به عقلانیت، عدالت، دوری از ستمگری و ستم پذیری، پاک دامن، معنویت و تقوا می شنود، به طور طبیعی جذب آن می شود) هر حقیقت جویی، وقتی در میان هزاران کتاب، مقاله، فیلم و انواع تبلیغاتی که علیه پیامبر اکرم ﷺ منتشر کرده اند، به سیمای واقعی ایشان می رسد، او را به بزرگی روح می ستاید. بنابراین لازم است ما این پیام رهایی بخش را با همان شیوه هایی که رسول خدا ﷺ به دیگران رساند، در جهان تبلیغ کنیم و به دیگران برسانیم. خداوند درباره روش تبلیغ رسول خدا ﷺ می فرماید :

۳۶ («به لطف و رحمت الهی با آنان [مشرکان] نرمی پیشه کردی. و اگر تو درشت خوی سخت دل بودی، بی شک از پیرامون تو پراکنده می شدند. پس از آنان درگذر و برای آنها آموزش بخواه و در کار با آنان مشورت کن و آنگاه که تصمیم گرفتی بر خدا توکل کن که خداوند اهل توکل را دوست دارد.»)^{۳۶}

۳۳. از تناسب پیامبر اسلام با فطرت انسانها به چه موضوعی پی می بریم؟ پاسخ: جهانی بودن دعوت اسلام

۳۴. پیام اسلام چگونه پیامی است؟

۱۶۴

۳۵. کدام موضوعات، نمونه ای از عوامل جذب طبیعی افراد به دین آسمانی اسلام است؟

۳۶. خداوند درباره روش تبلیغ اسلام توسط پیامبر (ص) چه می فرماید؟

۳۷. حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی در چه صورت امکان پذیر خواهد بود؟

شکل دوم سوال: برای حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی چه اقداماتی لازم است؟

۳۸. جهت حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی، "ترسیم چهره ی منطقی و عقلایی دین اسلام" را شرح دهید. فرداد ۹۹ انسانی

شکل دوم سوال ۳۸. ترسیم چهره منطقی و عقلانی دین اسلام با چه روش هایی تبلیغی امکان پذیر است؟
با توجه به شرایط کنونی جهان و اقداماتی که دشمنان اسلام علیه دین ما و پیامبر ما انجام می دهند،

اقدامات زیر را پیشنهاد می کنیم :

۳۷ (۱) - ترسیم چهره منطقی و عقلانی دین اسلام (۳۷) (میان یک پیام و روش تبلیغ آن باید تناسب منطقی و معقول برقرار باشد. حق را نمی توان با روش های نادرست به دیگران رساند. دین اسلام یک دین منطقی و استدلالی است و هر آموزه و حکم آن براساس حکمت الهی تنظیم شده است. چنین دینی را نمی توان با تعصب های جاهلانه یا با روش های فریبکارانه تبلیغ کرد و نظر مردم را به سمت آن جلب نمود. ما باید از همان روش هایی که خداوند، در قرآن کریم به پیامبر گرامی اش آموزش داده، استفاده کنیم و بهره ببریم) ۳۸

اشاره به ترسیم چهره عقلانی اسلام برای حضور فعال و مؤثر در جامعه جهانی

تدبیر در قرآن (۴)

به راه پروردگارت دعوت کن

با دانش استوار و اندرز نیکو

و با آنان با شیوه ای که نیکوتر است مجادله کن.

۳۹. آیه ی اُدْعُ اِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ

بِالْحِكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ... ۱

به کدام یک از برنامه های پیشنهادی در تحقق

جامعه و تمدن آرمانی اسلام اشاره دارد؟ پاسخ: ترسیم چهره ی منطقی و عقلانی دین اسلام
با تدبیر در این آیه، روش های صحیح دعوت را استخراج کنید : فرداد ۹۸ تهرپی

روش اول : بهره مندی از حکمت و استدلال در هنگام دعوت .

روش دوم : استفاده از موعظه حسنه و اندرز نیکو.

روش سوم : استفاده از جدال احسن و بهتر ، هنگام بحث و مناظره.

۳۷ (۲) - استفاده از بهترین و کارآمدترین روش ها برای رساندن

پیام (۳۷) (مروزه ابزارهای رساندن پیام بسیار متنوع و گسترده شده است.

این ابزارها، به همان میزان که می توانند در استخدام حق قرار گیرند،

می توانند حامل پیام های باطل باشند و به گمراهی مردم کمک کنند.

(۴۱) متأسفانه بیشتر این رسانه ها توسط کسانی تأسیس و مدیریت می شود که

نه تنها به دنبال حقیقت نیستند بلکه می خواهند باطل را حق جلوه دهند

تا مردم دنیا باطل را جای حق گذاشته و از آن پیروی کنند) ۴۱

شکل سوم سوال ۳۸: میان پیام اسلام و روش تبلیغ آن چه تناسبی باید برقرار باشد؟

۴۰. چگونه «استفاده از بهترین و کارآمدترین روش ها برای رساندن پیام» باعث حضور فعال

در جامعه جهانی می شود؟ دی ۹۸ انسانی

۴۱. مدیریت ابزارها و رسانه های پیام رسان عمده تاً دست چه کسانی هستند؟

۴۲. سخت‌ترین هم‌وردی حق و باطل در کدام میدان جریان دارد؟

شکل دوم سوال: در کدام میدان باطل پیشگان به تمام اصول و موازین اخلاقی و انسانی حمله می‌کنند؟

۴۳. مبارزه با ستمگران و تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر، که یکی از مسئولیت‌های ما در حوزه ی حضور

موثر و فعال در جامعه است را توضیح دهید؟

۴۲ (شبکه جهانی اطلاع‌رسانی (اینترنت)) مهم‌ترین نمونه این گونه رسانه‌هاست. در این میدان که شاید سخت‌ترین هم‌وردی حق و باطل در جریان است، مشاهده می‌کنید که چگونه باطل پیشگان به تمام اصول و موازین اخلاقی و انسانی حمله می‌کنند و هیچ حدّ و مرز اخلاقی را رعایت نمی‌نمایند) ۴۰

بررسی

۱- امروزه چه ابزارهایی برای رساندن پیام حق و گفت‌وگو با دیگر مردمان وجود دارد که می‌توان از آنها کمک گرفت؟ اینترنت - شبکه‌های اجتماعی - صدا و سیما

۲- دشمنان حق چگونه از این ابزارها سوء استفاده می‌کنند؟ و راه مبارزه با آنها چیست؟
راه مبارزه آگاهی از شگردها و شیوه‌های برچیدن آنان و برخورد منتقدانه با آنان در برابر الگوهای بی‌ما معرفی می‌کند مثل: لباس و تولید محصولات با کیفیت و محتوای مناسب با مفاهیم اسلامی

۳- مبارزه با ستمگران و تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر) ۳۷ (یکی از رسالت‌های اصلی انبیا، مبارزه با ظلم و برقراری عدل و گسترش حق بوده است. هرچند بسیاری از مردم با شنیدن سخن حق دلشان نرم می‌شود و مجذوب حقیقت و عدالت می‌شوند اما باید هوشیار باشیم که همواره گروهی از اهل باطل هستند که نه تنها زیر بار حق نمی‌روند، بلکه سد راه حق جویی می‌شوند؛ زیرا گسترش عدالت، منافع آنها را تهدید می‌کند. این گروه‌ها تا همه را تابع خود نکنند و یوغ اسارت بر گردن دیگران نیفکنند، آرام نمی‌گیرند) ۴۴

امام خمینی علیه السلام می‌فرماید:

«نکته مهمی که همه ما باید به آن توجه کنیم و آن را اصل و اساس سیاست خود با بیگانگان قرار دهیم، (این است) که دشمنان ما و جهان‌خواران تا کی و تا کجا ما را تحمل می‌کنند و تا چه مرزی استقلال و آزادی ما را قبول دارند. به یقین، آنان مرزی جز عدول از همه هویت‌ها و ارزش‌های معنوی و الهی مان نمی‌شناسند. (به گفته قرآن کریم [دشمنان] هرگز دست از مقاتله و ستیز با شما بر نمی‌دارند مگر اینکه شما را از دینتان برگردانند) ۴۶ ما چه بخواهیم و چه نخواهیم صهیونیست‌ها و آمریکا و شوروی در

تعقیبمان خواهند بود تا هویت دینی و شرافت مکتبی‌مان را لکه‌دار نمایند.» ۴۵

بدین ترتیب، اگر واقع‌بینانه نگاه کنیم، درمی‌یابیم که دعوت به حق و عدالت را نباید منحصر به صحبت و شعار کنیم، بلکه برای تحقق سخن حق باید برنامه‌ریزی کرد، قیام نمود و شرایطی فراهم کرد تا موانع حق و حق‌پرستی از جامعه خود و جهان زدوده شود. ۴۷ (این مهم میسر نمی‌شود مگر با تلاش و

۴۴. ویژگی‌های اهل باطل را بنویسید؟

۴۵. بر اساس سخن امام خمینی (ره)، باید چه چیزی را اصل و سیاست خود با بیگانگان قرار دهیم؟

۴۶. بر اساس قرآن کریم، دشمنان تا چه زمانی از مبارزه و ستیز با ما دست بر نمی‌دارند؟

۴۷. دعوت به حق و عدالت چگونه میسر و امکان پذیر می‌شود؟

پشتکار، جهاد و آمادگی برای شهادت در راه خدا، و تحمل همه سختی‌های این راه که همان راه حق و حقیقت است. (۴۷)

بیشتر بدانیم

امام خمینی علیه السلام در این باره در پیام براءت از مشرکین در حج سال ۱۳۶۶ فرمودند :
« ... تجربه انقلاب اسلامی در ایران، با خون‌بهای هزاران شهید و مجروح و خراب شدن منزل‌ها و به آتش کشیده شدن خرمن‌های کشاورزان و کشته شدن تعداد بسیاری در بمب‌گذاری‌ها و اسیر شدن فرزندان انقلاب و اسلام به دست دژخیمان بعث عراق و هزاران گونه تهدید و فشار اقتصادی و جانی به دست آمده است. ملت ایران تجربه پیروزی بر کفر جهانی را در خراب شدن منازل خود بر سر کودکان در خواب به دست آورده و با فداکاری و مجاهدت، انقلاب و کشور خود را بیمه نموده است. ما به تمام جهان تجربه‌هایمان را صادر می‌کنیم و نتیجه دفاع و مبارزه با ستمگران را بدون کوچک‌ترین چشمداشتی، به مبارزان راه حق انتقال می‌دهیم و مسلماً محصول صدور این تجربه‌ها، جز شکوفه‌های پیروزی و استقلال و پیاده شدن احکام اسلام برای ملت‌های در بند نیست.

... من به تمام دنیا با قاطعیت اعلام می‌کنم که اگر جهان‌خواران بخواهند در مقابل دین ما بایستند، ما در مقابل همه دنیای آنان خواهیم ایستاد و تا نابودی تمام آنان از پای نخواهیم نشست؛ یا همه آزاد می‌شویم و یا به آزادی بزرگ‌تری که شهادت است می‌رسیم و همان‌گونه که در تنهایی و غربت و بدون کمک و رضایت احدی از کشورها و سازمان‌ها و تشکیلات جهانی، انقلاب را به پیروزی رساندیم، و همان‌گونه که در جنگ نیز، مظلومانه‌تر از انقلاب، جنگیدیم و بدون کمک حتی یک کشور خارجی متجاوزان را شکست دادیم، به یاری خدا باقیمانده راه پر نشیب و فراز را با اتکای به خدا، تنها خواهیم پیمود و به وظیفه خود عمل خواهیم کرد؛ یا دست یکدیگر را در شادی پیروزی جهان اسلام در کل گیتی می‌فشاریم و یا همه به حیات ابدی و شهادت روی می‌آوریم و از مرگ شرافتمندانه استقبال می‌کنیم ولی در هر حال پیروزی با ماست و دعا را هم فراموش نمی‌کنیم...»^۱

۱- صحیفه نور، ج ۲۰، ص ۱۱۸.

۴۸. یکی از نمونه‌های بارز حق ستیزی و زورگویی در عرصه جهانی را نام ببرید؟

۴۹. برای مبارزه با قدرت های حق ستیز و زورگو در عرصه جهانی کدام چه راهکاری پیشنهاد می کنید؟

نمونه بارز حق ستیزی و زورگویی در عرصه جهانی، (۴۸) اقدامات صهیونیست‌ها در فلسطین اشغالی (۴۸) است. فجایع و ظلم‌هایی که امروزه در فلسطین رخ می دهد، بر کسی پوشیده نیست و تاکنون سازمان‌های بین‌المللی ده‌ها قطعنامه در محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی صادر کرده‌اند؛ اما آیا این قطعنامه‌ها توانسته‌اند در رویه‌های ظالمانه این رژیم غاصب اندک تأثیری داشته باشد؟ آیا در مقابل یک جاه طلب قدرتمند می توان به مذاکره و نصیحت اکتفا کرد؟

خیر زیرا قطعاً با حمایت آمریکا و صهیونیست‌ها همراه بوده و هیچ یک از آنها نتوانسته‌اند از جنایات هم‌اندیشی (۲)

اسرائیل جلوگیری نمایند - خیر حرکت به سمت مذاکره با یک جاه طلب خطایی نابخشودنی است. برخی می گویند راه حل معضل فلسطین را باید در پشت میزهای مذاکره و رایزنی‌های سیاسی جست‌وجو کرد و انتفاضه مردم فلسطین تنها بر حجم مشکلات می افزاید. در گفت‌وگو با دوستان خود، این دیدگاه را نقد و بررسی کنید.

۴۹ (باید) با شناخت دقیق فرصت‌ها، مردم دنیا را باید نسبت به شرایط سخت و ظالمانه‌ای که در آن قرار گرفته‌اند، آگاه کنیم و بازنده کردن روحیه جهاد و مبارزه، به تقویت جبهه عدالت خواهان بپردازیم. با اقتدا به امام خمینی علیه السلام عزت و کرامت ذاتی انسان‌ها را به آنها یادآوری کنیم، روحیه خودباختگی و ترس را از ملت‌ها بزداییم و آنها را به سوی استقامت و مبارزه‌ای معقول و عزتمند هدایت کنیم (۴۹)

بیشتر بدانیم

زندگی و سخنان امام خمینی علیه السلام پر از روحیه حماسه و جهاد و شهادت طلبی است. جالب اینجاست که حتی در پیامی که هنگام قبول قطعنامه مربوط به تهاجم عراق به ایران صادر کرد، نه فقط بر تداوم روحیه جهاد، بلکه بر تداوم خود این جهاد مقدس علیه ظلم و ستم تأکید نمودند و بیان داشتند هدف ما نه فقط رفع فقر، بلکه محو هرگونه ظلم و کفر از کل جهان است:

«... آری، [مبارز] فلسطینی، راه گم کرده خود را از راه براءت ما یافت و دیدیم که در این مبارزه، چگونه خون بر شمشیر و ایمان بر کفر و فریاد بر گلوله پیروز شد، و چطور خواب بنی اسرائیل در تصرف از نیل تا فرات آشفته گشت و دوباره کوکب دریه فلسطین از شجره مبارکه لاشرقیه و لاغربیه ما برافروخت و امروز همان گونه که فعالیت‌های وسیعی در سراسر جهان برای به‌سازش کشیدن ما با کفر و شرک در جریان است، [فعالیت‌هایی] برای خاموش کردن شعله‌های خشم ملت مسلمان

۱- اشاره به تعبیر (کوکب دری) در آیه ۳۵ سوره نور، که به معنای «ستاره درخشان» است.

- ❖ مهم ترین عامل حضور کار آمد در میان افکار عمومی جهان، ..... نظام حکومتی یک کشور است. شهریور ۹۸ تبریزی
- ❖ تحکیم بنیان خانواده سبب رشد ..... فضایل اخلاقی ..... و کاهش فساد و جرم در جامعه می گردد. دی ۹۸ تبریزی
- ❖ یکی از اقدامات برای حضور مؤثر در جامعه جهانی ترسیم چهره ..... عقلانی ..... از دین اسلام است. شهریور ۹۸ انسانی

فلسطین نیز به همان شکل ادامه دارد و این تنها یک نمونه از پیشرفت انقلاب است... امروز جنگ حق و باطل، جنگ فقر و غنا، جنگ استکبار و استضعاف و جنگ پابرنه‌ها و مرفهین بی‌درد شروع شده است و من دست و بازوی همه عزیزانی که در سراسر جهان کوله‌بار مبارزه را بر دوش گرفته‌اند می‌بوسم و سلام و درود خالصانه خود را به همه غنچه‌های آزادی و کمال نثار می‌کنم؛ و به ملت عزیز و دلاور ایران هم عرض می‌کنم خداوند آثار و برکات معنویت شما را به جهان صادر کرده است و شراره کینه انقلابی‌تان جهان‌خواران چپ و راست را به وحشت انداخته است ...

جنگ ما جنگ عقیده است و جغرافیا و مرز نمی‌شناسد و ما باید در جنگ اعتقادی‌مان، بسیج بزرگ سربازان اسلام را در جهان به‌راه اندازیم ...

اذناب^۱ آمریکا باید بدانند که شهادت در راه خدا مسئله‌ای نیست که بشود با پیروزی یا شکست در صحنه‌های نبرد مقایسه شود. مقام شهادت، خود، اوج بندگی و سیر و سلوک در عالم معنویت است، نباید شهادت را تا این اندازه به سقوط بکشانیم که بگوییم در عوض شهادت فرزندان اسلام، تنها خرمشهر و یا شهرهای دیگر آزاد شدند، تمامی اینها خیالات باطل ملی‌گراهاست و ما هدفمان بالاتر از آن است. ملی‌گراها تصور نمودند ما هدفمان پیاده کردن اهداف بین‌الملل اسلامی در جهان فقر و گرسنگی است، ما می‌گوییم تا شرک و کفر هست، مبارزه هست و تا مبارزه هست، ما هستیم. ما بر سر شهر و مملکت با کسی دعوا نداریم؛ ما تصمیم داریم پرچم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را بر قلل رفیع کرامت و بزرگواری به اهتزاز درآوریم ...

من به صراحت اعلام می‌کنم که جمهوری اسلامی ایران با تمام وجود برای احیای هویت اسلامی مسلمانان در سراسر جهان سرمایه‌گذاری می‌کند و دلیلی هم ندارد که مسلمانان جهان را به پیروی از اصول تصاحب قدرت در جهان دعوت نکند و جلوی جاه‌طلبی و فزون‌طلبی صاحبان قدرت و پول و فریب را نگیرد. ما باید برای پیشبرد اهداف و منافع ملت محروم ایران برنامه‌ریزی کنیم، ما باید در ارتباط با مردم جهان و رسیدگی به مشکلات و مسائل مسلمانان و حمایت از مبارزان و گرسنگان و محرومان با تمام وجود تلاش نماییم و این را از اصول سیاست خارجی خود بدانیم.^۲

۱- اذناب: بیروان.

۲- برگزیده‌هایی از صحیفه نور، ج ۲۰، صص ۲۳۴ تا ۲۳۷.

